

KOMENTÁŘ

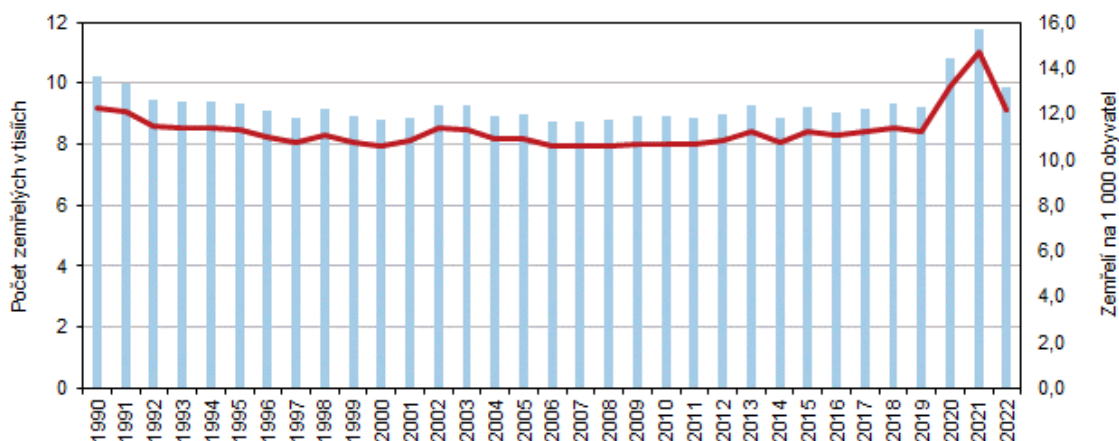
1. srpna 2023

Zemřelí dle příčin úmrtí v Ústeckém kraji v roce 2022 a jejich vývoj za období 2013–2022

Meziročně došlo v Ústeckém kraji v loňském roce k poklesu u většiny příčin úmrtí. Pokles byl mimo jiné zaznamenán u dominujících příčin úmrtí jako nemoci oběhové soustavy a Covid-19. Naproti tomu výrazný nárůst úmrtí byl zaznamenán u nemocí dýchací soustavy.

V roce 2022 zemřelo v Ústeckém kraji 9 879 obyvatel, což je o 1 896 obyvatel méně než v předchozím roce. Meziročně se tak počet zemřelých snížil o 16,1 %. V přepočtu na 1 000 obyvatel středního stavu v kraji zemřelo 12,2 osob, což je třetí nejvyšší hodnota za uplynulých 32 let. Stejně hodnoty bylo dosaženo v roce 1990 a vyšší byla jen úmrtnost v letech 2021 a 2020 (14,7 resp. 13,2 zemřelých na 1 000 obyvatel).

Zemřelí v Ústeckém kraji

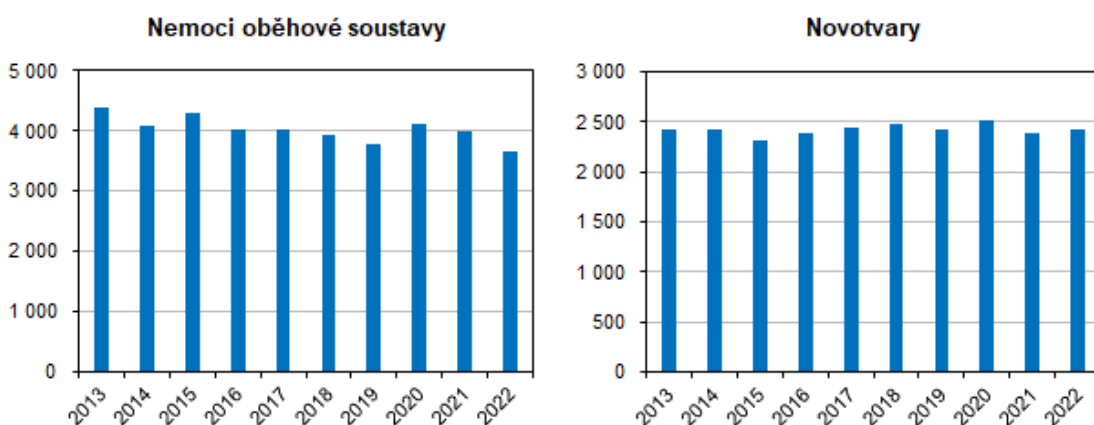

Nejčastější příčinou úmrtí jsou dlouhodobě **nemoci oběhové soustavy**, na které v loňském roce zemřelo 3 668 osob. V porovnání s rokem 2021 došlo k poklesu o 323 případů, tj. o 8,1 %. Meziroční pokles případů jsme zaznamenali u většiny kategorií nemocí patřících do nemocí oběhové soustavy s výjimkou jiných forem srdečního onemocnění, kde došlo v porovnání s předchozím obdobím k nárůstu o 5,2 %, a to především zásluhou nárůstu srdečních selhání, jichž bylo vloni v porovnání s předchozím rokem o 15,9 % více. Z pohledu uplynulých deseti let byl počet zemřelých na nemoci oběhové soustavy nejnižší od roku 2013.

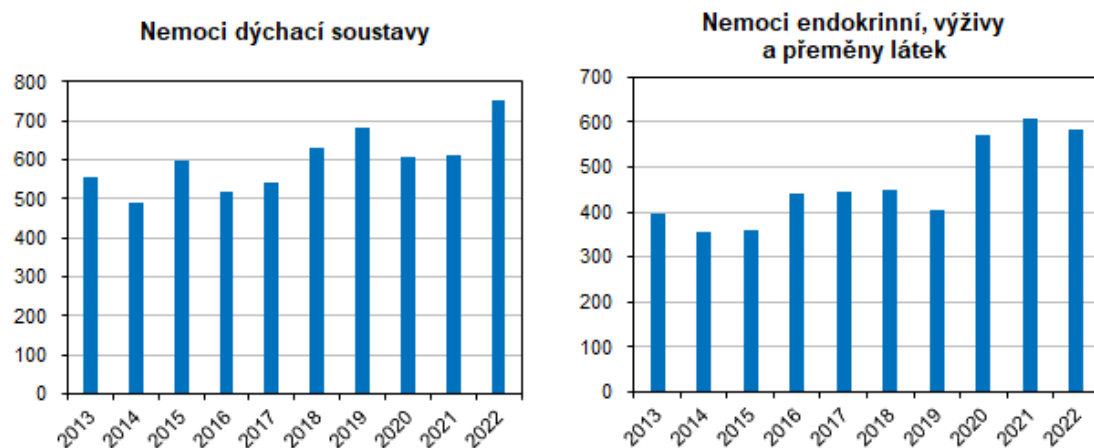
Druhou nejčastější příčinou úmrtí byly **novotvary**. Počet zemřelých s touto příčinou smrti dosáhl 2 424 osob, což znamenalo meziroční nárůst o 40 osob (o 1,7 %). Z celkového počtu úmrtí na novotvary jich 97,9 % způsobily zhoubné novotvary, u nichž jsme zaznamenali meziroční nárůst o 40 případů (o 1,7 %). V porovnání s rokem 2021 zemřelo v roce 2022 méně osob

KOMENTÁŘ

na zhoubné nádory slinivky břišní, průdušnice, průdušky a plic, prsu a mizních, krvevorných a příbuzných tkání. Meziroční nárůst úmrtí byl naproti tomu zaznamenán u zhoubných nádorů tlustého střeva, konečníku a řiti, ženských pohlavních orgánů, prostaty a ledvin a ledvinové pánevičky. Počet zemřelých na novotvary byl v loňském roce pátý nejnižší za posledních deset let.

Třetí nejčastější příčinou úmrtí bylo v letech 2020 a 2021 infekční onemocnění **Covid-19**, které aktuálně spadá do kapitoly pro speciální účely – U. Toto onemocnění zapříčinilo v roce 2021 v našem kraji 2 192 úmrtí a co do počtu úmrtí se tak výrazně přiblížilo k počtu úmrtí způsobených novotvary. V porovnání s rokem 2021 však došlo v roce 2022 k výraznému poklesu úmrtí, u nichž byl Covid-19 příčinou. V loňském roce v kraji zemřelo na toto onemocnění 440 osob, což znamená meziroční pokles o 1 752 úmrtí, tj. o 79,9 %. Výrazný pokles úmrtnosti na Covid-19 se projevil i v poklesu celkového počtu zemřelých a celkové úmrtnosti v kraji. Krajská úmrtnost zjištěná v roce 2022 (12,2 zemřelých na 1 000 obyvatel středního stavu) ale stále zůstává nad hodnotami zjištěnými před propuknutím epidemie tohoto onemocnění (v roce 2019 dosáhla úmrtnost v kraji hodnoty 11,2).

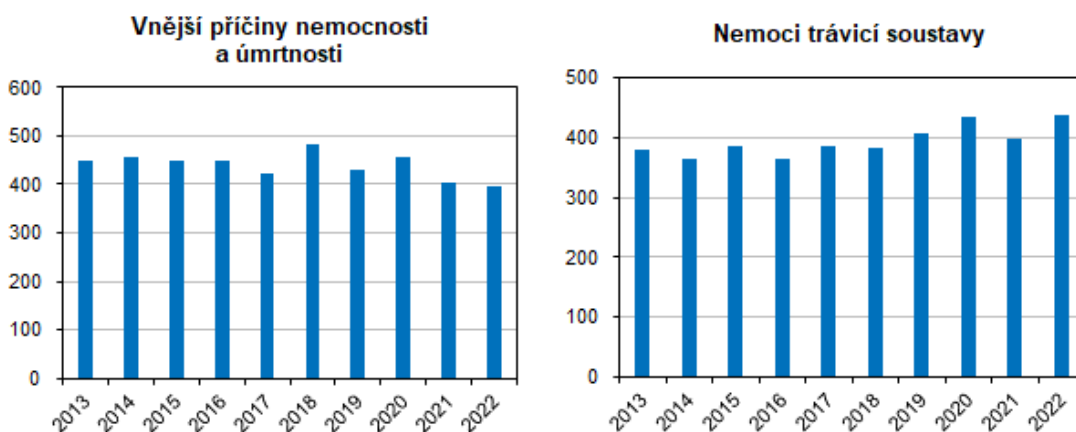

KOMENTÁŘ

V souvislosti s výrazným poklesem úmrtí na Covid-19 se po dvou letech opět staly **nemoci dýchací soustavy** (vyjma onemocnění Covid-19) třetí nejčastější příčinou úmrtí, když byly v roce 2022 označeny jako příčina úmrtí u 752 osob v kraji. Meziročně u nich došlo k nárůstu o 140 případů, tj. o 22,9 %. Do nemocí dýchací soustavy patří mimo jiné chřipka, zánět plic (pneumonie) a chronické nemoci dolní části dýchacího ústrojí. Meziroční nárůst byl zaznamenán u všech těchto nemocí. Relativně nejvíce vzrostl objem úmrtí v souvislosti s chřipkou, a to o 425,0 %, avšak absolutně tento nárůst činil 17 případů, a chřipka se tak podílela na počtu nárůstu případů úmrtí na nemoci dýchací soustavy jen málo. Nárůst úmrtí na nemoci dýchací soustavy byl mnohem výrazněji ovlivněn nárůstem úmrtí na zánět plic (o 51 případů, tj. o 21,6 %) a nárůstem chronických nemocí dolní části dýchacího ústrojí (o 42 případů, tj. o 13,2 %). Počet zemřelých na nemoci dýchací soustavy byl v loňském roce nejvyšší za sledované období 2013–2022.

V 582 případech byly v roce 2022 příčinou úmrtí **nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek**, jejichž počet meziročně poklesl o 25 případů, tj. o 4,1 %. Více než 85,2 % úmrtí v této kategorii bylo zapříčiněno nemocí **diabetes mellitus**, v souvislosti se kterým v loňském roce zemřelo 515 osob. Počet zemřelých na nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek z dlouhodobého pohledu převážně roste, vloni byl druhý nejvyšší od roku 2013.

Vnější příčiny nemocnosti a úmrtnosti, které zahrnují zejména nehody (včetně dopravních), úmyslné sebepoškození a utonutí, byly v loňském roce uvedeny jako příčina ve 397 případech úmrtí. Meziročně jsme zaznamenali pokles o 7 případů, tj. o 1,7 %. Nejvyššího podílu na vnějších příčinách nemocnosti a úmrtnosti dosahují nehody, které v loňském roce tvořily 58,9 %. Počet úmrtí v souvislosti s nehodami meziročně celkově poklesl o 40 případů, tj. o 14,6 %, avšak počet úmrtí následkem dopravní nehody se zvýšil o 7, tj. o 15,2 %. Výrazný nárůst úmrtí byl zaznamenán v případě úmyslného sebepoškození, v důsledku kterého v kraji vloni zemřelo o 44 osob (o 80,0 %) více, než tomu bylo v roce 2021. Celkově tak následkem sebepoškození zemřelo vloni 99 osob. Rovněž došlo meziročně k nárůstu počtu úmrtí v důsledku utonutí, a to o 7 případů, tj. o 116,7 %. I přes nepříznivý vývoj počtu úmrtí v důsledku dopravních nehod, úmyslného sebepoškození a utonutí byl celkový počet úmrtí způsobených vnějšími příčinami nemocnosti a úmrtnosti nejnižší za posledních 10 let.

KOMENTÁŘ

Z dlouhodobého pohledu vykazují nepříznivý vývoj **nemoci trávicí soustavy**, které byly v roce 2022 příčinou 436 úmrtí. Meziročně se jejich počet zvýšil o 38 případů, tj. o 9,5 %. Počet zemřelých na nemoci trávicí soustavy byl vloni nejvyšší za uplynulých 10 let.

Příznaky, znaky a abnormální klinické a laboratorní nálezy nezařazené jinde byly příčinou úmrtí v 344 případech, meziročně jejich počet vzrostl o 31 (o 9,9 %). Z dlouhodobého pohledu evidujeme postupný nárůst v této kategorii, počet zemřelých v loňském roce byl nejvyšší za sledované období 2013–2022.

Na **infekční a parazitární nemoci** zemřelo v roce 2022 v kraji celkem 185 osob, meziročně se jejich počet snížil o 15 případů (o 7,5 %). Jednalo se o druhý nejvyšší počet zaznamenaných případů od roku 2012. Největší podíl na těchto úmrtích měla sepsa (73,6 %).

Ve 168 případech byly příčinou smrti **nemoci močové a pohlavní soustavy**, u nichž jsme po pěti letech nárůstu zaznamenali pokles o 18 případů (o 9,7 %). Selhání ledvin, které spadá do této skupiny nemocí, bylo jako příčina úmrtí uvedeno u 131 osob. Počet úmrtí v souvislosti s nemocemi močové a pohlavní soustavy převážně roste, počet zemřelých v roce 2022 byl druhý nejvyšší za sledované období 2013–2022.

V posledních letech jsme byli svědky nárůstu **nemocí nervové soustavy**, a to až do roku 2020, kdy byla tato nemoc uvedena jako příčina u 361 úmrtí. V následujících dvou letech docházelo k meziročnímu poklesu. V roce 2022 v souvislosti s touto nemocí zemřelo 279 osob, meziročně jich bylo o 27 (o 8,8 %) méně, než tomu bylo v roce 2021.

Z dlouhodobého pohledu vykazují nepříznivý vývoj rovněž počty úmrtí v souvislosti s **poruchami duševními a poruchami chování**. Meziročně sice nedošlo k nárůstu úmrtí v souvislosti s tímto onemocněním a počet zemřelých stagnoval na 117, jednalo se však shodně s rokem 2021 o druhý nejvyšší počet zemřelých od roku 2012. Počet těchto úmrtí je nejvíce ovlivněn úmrtími na vaskulární a neurčené demence, jež byly v loňském roce příčinou úmrtí ve 101 případech.

Mezi méně časté příčiny úmrtí patří **některé stavy vzniklé v perinatálním období**. Tato příčina byla v loňském roce uvedena ve 13 případech úmrtí, meziročně došlo k poklesu o 1 případ, tj. o 7,1 %. **Vrozené vady, deformace a chromozomální abnormality** byly příčinou úmrtí v 11 případech, meziročně jejich počet poklesl o 1 (o 8,3 %). V kategorii **ostatních příčin** jsou pak zahrnuty nemoci krve a krevetvorných orgánů, smyslových orgánů, kůže a podkožního vaziva, svalové a kosterní soustavy a pojivové tkáně a těhotenství, porod a šestinedělí; počet úmrtí s touto příčinou meziročně vzrostl o 24 (o 61,5 %) na 63 případů.

Další informace naleznete v publikaci [Zemřelí podle zkráceného seznamu příčin smrti v ČR, krajích a okresech - 2013–2022](#).

KOMENTÁŘ

Kontakt:

Ing. Iva Princová
Krajská správa ČSÚ v Ústí nad Labem
Tel.: 472 706 106
Mob.: 797 874 132
E-mail: infoservisul@czso.cz